

**IZLAGANJE PREDSJEDNIKA VRHOVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE
IVICE CRNIĆA NA PREDSTAVLJANJU NOVOG SUSTAVA OBJAVLJIVANJA
SUDSKE PRAKSE
VRHOVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE**

ZAGREB, 17. prosinca 2003.
- velika dvorana VSRH -

Prije nešto više od godinu dana, tj. 16. listopada 2002. Vrhovni sud Republike Hrvatske predstavio je svoju novu web stranicu. Nastavljajući razvijati sadržaje te stranice osobita je pozornost posvećena objavljivanju sudskih odluka tako da sve odluke tog suda i kroz elektronički medij budu pristupačne javnosti.

Da ne bi bilo zabune, i do sada su sve odluke Vrhovnog suda, bile dostupne javnosti. Međutim, one su se mogle pregledavati tako što je zainteresiranoj osobi bio omogućen uvid u pisane materijale, a sada će one biti dostupne i u elektroničkom mediju.

Vladavina prava jedna je od najviših vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske. Ostvarivanje te vrednote nije zamislivo bez aktivne uloge Vrhovnog suda Republike Hrvatske, koji kao najviši sud, ima ustavnu zadaću osiguravati jedinstvenu primjenu zakona i ravnopravnost građana.

Tu svoju ulogu Vrhovni sud Republike Hrvatske temeljno ostvaruje donoseći odluke povodom pravnih lijekova. Odluke Vrhovnog suda u konkretnim predmetima djeluju na praksu i postupanje sudova nižeg stupanja. Time se postiže željeni ustavni učinak – jedinstvena primjena zakona i ravnopravnost građana.

Međutim učinci djelovanja Vrhovnog suda Republike Hrvatske bili bi bitno manji ako bi za odluke Vrhovnog suda saznavale same stranke i njihovi zastupnici u konkretnim predmetima. Zato je sa stajališta opće javnosti osobito važno da za sadržaj odluka Vrhovnog suda sazna najšira javnost.

Novi sustav predstavlja daljnji korak Vrhovnog suda Republike Hrvatske u tehnološkom otvaranju sudske prakse prema javnosti. Naime, na postojećoj web-stranici Vrhovnog suda biti će javnosti dostupne sve odluke koje je Vrhovni sud donio unatrag nekoliko godina, kao i sve odluke koje se donose ili će se ubuduće donositi u radu Vrhovnog suda. U ovom početnom stadiju računa se da će na web-stranici biti objavljeno 53.119 odluka koje su donesene od 1993. pa na ovamo, a stranica će se ažurirati novim odlukama. I do sada su kroz web-stranicu Vrhovnog suda bile dostupne odluke koje su za pravnu, ali i svekoliku javnost bile osobito značajne zbog svog načelnog, pravnog značaja. Riječ je dosad bila, dakle, o izboru odluka.

Novi sustav objavljivanja sudske prakse pripremljen je u sklopu projekta «Obnova 1999 – sudstvo i pravni fakulteti» uz financijsku potporu Europske unije i stručnu suradnju Asser Instituta iz Nizozemske, a provedbeni dio posla povjeren je trgovačkom društvu Fujitsu Services d.o.o. iz Zagreba.

Kako bi se zaštitila privatnost osoba koje sudjeluju u sudskim postupcima u tijeku je veliki posao anonimizacije tih podataka iz sudskih presuda. Prema tome, javnosti će biti dostupni podaci o svim odlučnim činjenicama i pravnim pitanjima koja su raspravljana u konkretnom predmetu, ali će biti zaštićeni podaci o strankama i drugim osobama koje su spominjane u tim odlukama. Do sada je od 53.119 odluka koje su predviđene za objavljivanje anonimizirano oko 36.000 odluka, a taj se postupak i nastavlja.

Potpuno otvaranje prema javnosti biti će moguće tek nakon anonimizacije svih odluka i nakon eksperimentalnog rada ovog sustava u okviru Vrhovnog suda. Taj rad formalno započinje danas 17. prosinca 2003.

Sve odluke koje aktualno donosi Vrhovni sud također će biti objavljivane na web-stranici tog suda, te će dakako i one biti anonimizirane, zbog istih razloga o kojima je već bila riječ. Aktualne odluke će biti stavljene na web-stranicu u skladu s odgovarajućom administrativnom procedurom u samom Vrhovnom sudu.

Uz to Vrhovni sud će i dalje nastaviti izdavati sudsku praksu i u pisanom obliku - IZBOR ODLUKA. I taj izbor odluka također će biti dostupan javnosti kroz web-stranice Vrhovnog suda.

Ograničavajući faktori za brže provođenje ovog projekta su činjenica da Vrhovni sud praktički ima izuzetno skučen poslovni prostor u kojem se taj projekt provodi a i suci i sudski savjetnici koji su sudjelovali u tom projektu praktično su ga podržavali izvan svog radnog vremena, jer su morali obavljati i svoje redovite zadaće u rješavanju konkretnih predmeta. Očito je da će daljnji razvoj ovog projekta ovisiti o materijalnoj pomoći hrvatske Vlade, tako da se za taj projekt osigura i odgovarajući poslovni prostor i dovoljan broj pravnika i inženjera koji bi se isključivo bavili njegovim razvojem.

Posebna se pozornost obratila i boljoj mogućnosti pretraživanja traženih pojmova putem različitih oblika pretraživača (indeks pojmova, nomenklatura prava i zakonsko kazalo). Tu je Vrhovni sud naišao na suradnju Inženjerskog biroa d.d. iz Zagreba korištenjem njihove nomenklature prava iz 2003. za svrstavanje izabranih odluka u područja prava.

Danas predstavljamo nove sadržaje web stranice Vrhovnog suda Republike Hrvatske koje su daljnji korak u komunikaciji tog suda s javnošću.

No, htio bih naglasiti da je Vrhovni sud Republike Hrvatske itekako i prije današnjeg, nesumnjivo važnog događaja, bio otvoren javnosti.

Podsjetio bih na činjenicu da postoji više desetljeća stara tradicija da se objavljuju pregledi ili izbori odluka, posebnog, principijelnog značaja iz oblasti kaznenog, građanskog, trgovačkog, radnog, upravnog i drugih grana prava. Riječ je o pisanim zbirkama sudskih odluka koje su iz početka bile umnožavane na šapirografu da bi današnji oblik imale u obliku knjige, koja izlazi dva puta godišnje. U tim pregledima odnosno izborima sudske prakse objavljene su tisuće odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske. Budući da su se te zbirke distribuirale sudovima, a kroz knjižarsku mrežu bile su dostupne svim ostalim pravnicima (odvjetnicima, pravnicima u gospodarstvu, državnim odvjetnicima i drugima), ali i najširoj javnosti, očito je da je sudska praksa, pogotovo Vrhovnog suda Republike Hrvatske, kao najvišeg suda, već odavno postala javno dobro svih građana Republike Hrvatske. To ujedno svjedoči i o visokoj razini javne, pravne kulture u Republici Hrvatskoj.

Naime, ponekad se sudska praksa u javnosti shvaća potpuno pojednostavljeno. Kad biste pitali građanina kojem pravo nije profesija što je to sudska praksa, vjerojatno bi vam rekao da je to neka odluka suda kojom se nekoga osuđuje za kazneno djelo. Iako je to jedan mogući odgovor, zaboravlja se podatak da sudovi u Republici Hrvatskoj pretežno, negdje oko 90% predmeta imaju iz građanske oblasti sudova, primjerice od imovinskih odnosa i obiteljskih odnosa, trgovačkog prava, radnog prava i drugih.

Statistika, a o tome se u javnosti malo govori, pokazuju da suci Vrhovnog suda, sudski savjetnici i drugo osoblje ispunjavaju svoje obveze, te se broj neriješenih predmeta iz godine u godinu smanjuje. Primjera radi na dan 31. 12. 1999. godine Vrhovni sud Republike Hrvatske imao je ukupno 9789 neriješenih predmeta. Iz godine u godinu taj se broj predmeta postupno

smanjivao tako da na dan 30. rujna 2003. godine na sudu ima 4239 neriješenih predmeta. Statistički podaci o radu suda se mogu pratiti na web stranici.

Još nekoliko riječi o brojkama.

Vrijedi ovome dodati još jedan podatak za sve sudove i suce u Republici Hrvatskoj. Sudovi su 2002. godine riješili 2,1% više predmeta nego u 2001. godini. Međutim, očito pozitivni učinci rada sudova poništeni su zbog toga što je u 2002. godini primljeno 6,0% više predmeta nego u 2001. godini, što naravno utječe na povećanje broja neriješenih predmeta. To govori i o jednom paradoksu – u javnosti se stvara izrazito negativna slika o sudovima, a istodobno sve više građana zahtijeva zaštitu upravo od sudova.

U javnosti se često zanemaruje i činjenica da hrvatski sudovi prosječno godišnje rješavaju oko 1.500.000 predmeta. No, i taj će se podatak često u javnosti zanemariti, a slika sudstva će se stvarati kroz nekoliko medijski istaknutih slučajeva. Pitam se imaju li suci pravo na pravedne prosudbe o njihovu radu ili su suci baš zgodna meta da budu dežurni krivci. No, to je tema za neku drugu priliku.

O novim sadržajima web stranice govorit će glavna urednica gđa. Ana Garačić, sutkinja Vrhovnog suda. Ja bih htio naglasiti da nova web stranica zapravo znači daljnji napor da se unaprijedi komunikacija Vrhovnog suda s javnošću, s jasnom željom da se kroz njezin razvoj, a osobito onog dijela koji se odnosi na publiciranje sudske prakse, jača pravna sigurnost i vladavina prava u Republici Hrvatskoj.

P r e d s j e d n i k

Ivica Crnić, dipl. iur.